

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS ACHAREI • MAAMAR 1

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל...

Porque en este día Él hará expiación por ustedes

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/acharei/1/

1 כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו (רבות תולדות פס"ה גבי שני גדיי עזים טובים. אחרי ספ"ך [סוף פרשה כ'] וספכ"א. אמור ס"פ כ"ז).

“Porque en este día se hará expiación por ustedes, para purificarlos; de todos sus pecados, ante D'os serán purificados”. ([Midrash] Rabá: Toldot, sección 65, acerca de “dos buenos cabritos”; Aja-rei, al final de las secciones 20 y 21; Emor, al final de la sección 27;

שלח לך פי"ו גבי במאזנים לעלות שה"ש [שיר השירים] רבה בפסוק כאהלי קדר. ובפסוק אל גנת אגוז. ובפסוק אחות לנו קטנה ובפתיחתא דאיכה בד"ה רבי יצחק פתח תחת אשר לא עבדת).

Shelaj Lejá, sección 16, acerca de “suben en la balanza”; Shir HaShirim Rabá sobre el versículo “como las tiendas de Kedar”, y sobre el versículo “al jardín de los nogales”, y sobre el versículo “te-nemos una hermana pequeña”; y en la Introducción (Pesijta) a Eijá [Rabá], en el pasaje que co-mienza: “Rabí Itzjak abrió: ‘Porque no serviste’”).

הנה יש להבין מה שכתוב יכפר סתם והל"ל [והוא ליה למימר] יכפר ה' כו'. אך נודע שיום הכפורים הוא יום התשובה וענין התשובה הוא להשיב נפשו האלהית למקור חוצבה

Ahora bien, debemos comprender por qué está escrito “se hará expiación” sin especificar [quién]; debería haber dicho: “D'os hará expiación”, etc. Sin embargo, es sabido que Yom HaKipurim es el día de la teshuvá (retorno), y el sentido de la teshuvá es devolver el alma divina a la fuente de la que fue tallada,

כמו שהיתה קודם השתלשלות וירידת המדרגות לעוה"ז [לעולם הזה] להתלבש בגוף האדם הגשמי שאז היתה כלולה במקורא ושרשא דכל עלמין אור א"ס [אין סוף] ב"ה.

tal como era antes de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut) y del descenso de los niveles a este mundo, para investirse en el cuerpo físico del ser humano; pues entonces estaba in-cluida en la fuente y raíz de todos los mundos, la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea.

2 וכמ"ש בזהר על פסוק ויפח באפיו נשמת חיים מאן דנפח מתוכו נפח שמתחלה היה ההבל כלול במקורו ושרשו דהיינו במהותו ועצמותו ממש

Como está escrito en el Zóhar acerca del versículo “Y sopló en sus narices un alma de vida”: “Quien sopla, sopla desde su interior”. Pues al principio el aliento estaba incluido en su fuente y raíz, es decir, en su mismo ser y esencia.

אלא שלאחר ירידתו והשתלשלות המדרגות נשתנה ממהות למהות וירדה להתלבש בגוף האדם בעוה"ז [בעולם הזה] אשר ע"כ [על כן] צריך להשיבה למקורה כשהיתה ולהעלות נפשו לה' להיות דבוקה באלקים חיים שתכלל באור א"ס [אין סוף] ב"ה כבתחלה.

Solo que, después de su descenso y de la cadena descendente de los niveles, cambió de una esencia a otra y descendió para revestirse en el cuerpo humano en este mundo. Por eso hay que devolverla a su fuente, tal como era, y elevar el alma hacia D'os, para que se apegue al D'os viviente y quede incluida en la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, como al principio.

3 והנה להבין תכלית וירידת והשתלשלות הנשמה כ"כ [כל כך] שירדה ממקום גבוה מאד למקום נמוך מאד.

Ahora bien, para comprender el propósito del descenso y encadenamiento descendente del alma hasta tal punto, que bajó de un lugar muy elevado a un lugar muy bajo,

וצריך כמה יגיעות להשיבה כמקודם והלואי תהא השבה מעליותא כי הרבה דרכים בחזקת סכנה ח"ו [חס ושלום] ולמה היתה כזאת מלפניו ית'.

y se requieren muchos esfuerzos para devolverla a como era antes; y ojalá que ese retorno resulte ser una ganancia, pues muchos caminos se consideran peligrosos, D'os libre. Entonces, ¿por qué ocurrió algo así por parte de Él, bendito sea?

(ועמ"ש מזה בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה). צריך להבין מ"ש כי ה' אלקיך אש אוכלת הוא.

(Véase lo que se explica sobre esto en el discurso que comienza “Cuando Israel puso primero ‘haremos’”). Debemos comprender lo que está escrito: “Pues Havaia, tu Elokim, es un fuego consumidor”.

פ"י ע"ד [על דרך] משל כשם שהאש אינו מאיר ואינו נתפס להקרא בשם אור ואש כלל עד שנאחז בפתילה או בעצים כי טבע האש להסתלק למעלה לשרשו ויסודו.

El significado, a modo de analogía, es el siguiente: así como el fuego no ilumina ni se lo puede captar hasta el punto de llamarlo “luz” o “fuego”, en absoluto, mientras no se aferre a una mecha o a leña; pues la naturaleza del fuego es retirarse hacia arriba, a su raíz y a su elemento,

כך הנה דבר ה' שבו שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם בעשרה מאמרות שנברא העולם יהי אור וגו' [וגומר].

así también ocurre con la palabra de D'os, por la cual “fueron hechos los cielos, y por el aliento de Su boca, todas sus huestes”: las Diez Expresiones con las que fue creado el mundo, “Haya luz”, etc.,

יהי רקיע וגו' [וגומר]. הלא כה דברי כאש. עד"מ [על דרך משל] להיות טבע ובחי' הסתלקות למקורא ושרשא דכולא ומבשרי אחזה אלוה

“Haya un firmamento”, etc.: “¿Acaso Mi palabra no es como el fuego?”. A modo de analogía, tiene la naturaleza y la cualidad de retirarse a la fuente y raíz de todo. Y “desde mi carne contemplo a D'os”:

כמו עד"מ [על דרך משל] באדם הדבור הוא מיסוד האש כי יוצא מהבל הלב דרך הקנה והלב הוא עיקר יסוד האש, וע"כ [ועל כן] צירופן הן הבל הלב להב.

así como, a modo de analogía, en el hombre el habla procede del elemento del fuego, pues sale del aliento del corazón a través de la tráquea, y el corazón es la sede principal del elemento del fuego; por eso, las letras de las expresiones hevel halev (aliento del corazón) y lahav (llama) pueden combinarse.

4 ופרטוי [ופרטות] הנמשל איך הוא למעלה באור א"ס [אין סוף] ב"ה אין די ביאור כאן ומבואר במ"א. והמשכיל יבין.

Los detalles de aquello con lo que se compara, es decir, cómo es esto en lo Alto, en la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, no pueden explicarse suficientemente aquí; se explican en otro lugar, y quien comprende entenderá.

נמצא שאי אפשר להקרא בשם אור ה' ואינו נתפס בשם אור וזיו כלל כ"א [כי אם] ע"י המשכות והשתלשלות המדרגות רבות שיהיה נתפס האור כמו בעשייה גשמיות וכמ"ש כולם בחכמה עשית.

Por consiguiente, es imposible que se lo denomine “la luz de D'os”, y no puede aprehenderse en absoluto bajo el nombre de “luz” y “resplandor”, sino únicamente mediante numerosas prolongaciones y el encadenamiento descendente de muchos niveles, de modo que la luz pueda ser aprehendida, como en la acción física; tal como está escrito: “A todos los hiciste con sabiduría”.

5 והנה נודע מה שכתוב ע"פ לעולם הוי' דברך נצב בשמים. כי דבר ה' שבו שמים נעשו נצב שם לעולם

Ahora bien, es sabido lo que está escrito sobre el versículo: "Para siempre, D'os, Tu palabra permanece en los cielos": que la palabra de D'os por la cual fueron hechos los cielos permanece allí para siempre,

כי לעולם הוא מהוה מאין ליש [וכן הוא במדרש תהלים על פסוק זה וז"ל [זוה לשוננו] איזהו דבר הנצב בשמים

pues continuamente los trae a la existencia de la nada a algo. [Y así aparece en el Midrash sobre los Salmos, acerca de este versículo; estas son sus palabras: "¿Cuál es la palabra que permanece en los cielos?

אלא אמר הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] על מה השמים עומדים על אותו דבר שאמרתי יהי רקיע בתוך המים כו'

Más bien, dijo el Santo, bendito sea: '¿Sobre qué se sostienen los cielos? Sobre aquella palabra que pronuncié: "Que haya un firmamento en medio de las aguas"', etc.;

ובאותו הדבר שברא אותן בו הם עומדים לעולם לכך נאמר לעולם דברך נצב בשמים עכ"ל [עד כאן לשוננו] המדרש שוחר טוב].

y mediante aquella misma palabra con la que los creó, se sostienen para siempre. Por eso está dicho: 'Para siempre, Tu palabra permanece en los cielos'". Fin de la cita del Midrash Shojer Tov.]

(ועיין עוד על פסוק זה ברכות וירא פנ"ג [פרק נ"ג] גבי וה' פקד את שרה. תצוה ר"פ ל"ח ותוך פרשה הנ"ל אמור ר"פ כ"ט. במדבר פ"ב [פרק ב'] גבי והיה מספר בניי [בני ישראל]).

(Y véase también sobre este versículo en [el Midrash] Rabá: Vayerá, sección 53, acerca de "Y D'os recordó a Sará"; Tetzavé, comienzo de la sección 38, y dentro de esa misma sección; Emor, comienzo de la sección 29; Bamidbar, sección 2, acerca de "Y el número de los hijos de Israel será".)

והנה תחלת בריאת העולמות היה ברצונו ית' מעצמו ומאליו כי חפץ חסד הוא. אך להיות חיים וקיימים לעולם מאין ליש הוא ע"י מעשה התחתונים דוקא.

Ahora bien, el comienzo de la creación de los mundos se produjo por Su voluntad, bendito sea, por Sí mismo y por propia iniciativa, pues "Él desea la bondad". Pero que permanezcan vivos y existan para siempre, de la nada a algo, depende específicamente de las acciones de los seres inferiores,

כמ"ש כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ואין כבוד אלא תורה שהם דרך כלל
רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות ל"ת [לא תעשה]

como está escrito: "A todo el que es llamado por Mi Nombre, y para Mi gloria lo he creado, lo he formado y también lo he hecho"; y "gloria" no significa sino Torá, que en términos generales consta de los 248 preceptos positivos y los 365 preceptos prohibitivos,

שהם הם בחיי כלים להשראת אור ה' ומכון לשבתו שיהיה לו דירה בתחתונים והם הם כדמיון הפתילה
והעצים שבהם נאחז האור שלא יסתלק למעלה ח"ו [חס ושלום]

que son, ellos mismos, el aspecto de vasijas para que repose la luz de D'os, y "un lugar establecido para Su morada", para que Él tenga una morada en los mundos inferiores; y son como la mecha y la leña, en las que se aferra la luz, para que no se retire hacia arriba, D'os libre.

(ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פ' נ"ב ומהו הלבוש כו' ע"ש [עיין שם]), כי הנה לאו אורחא דמלכא
לאשתעי מילין דהדיוטא.

(Véase Sefer Shel Beinonim [Tania], capítulo 52, "Y cuál es la vestimenta", etc.; véase allí.) Pues no es propio de un rey hablar de asuntos de gente común.

פ' מילין דכדי שאינן מערכו והנה כל העולמות עליונים ותחתונים כולם הם מילין דהדיוטא לגבי
הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] בכבודו ובעצמו שהוא רם ונשא עליהם רבבות מדרגות עד אין קץ ותכלית וכולא
ממש כלא חשיבא קמיה,

Es decir: asuntos insignificantes, que están por debajo de su rango. Ahora bien, todos los mundos, superiores e inferiores, son "asuntos de gente común" en relación con el Santo, bendito sea, en Su gloria y en Su propio Ser, quien es elevado y excelso por encima de ellos por miríadas de niveles, sin fin ni límite, y "todo es verdaderamente considerado como nada ante Él",

וכמו למשל מלך בשר ודם שיש לו אלף אלפים ורבוא רבבות זהב וכסף ומרבה לספר בענין עפר וחרס
את חרסי אדמה שהן ודאי מילין דהדיוטא לגביה.

tal como, por ejemplo, un rey de carne y sangre que posee mil millares y diez mil miríadas de oro y plata, y se extiende hablando de polvo y fragmentos de cerámica, "fragmentos de cerámica entre los fragmentos de cerámica de la tierra", que ciertamente son para él asuntos de gente común.

6 וכן ויותר מכן לאין קץ ותכלית נחשב לגבי הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] לספר בדבר ה' בעשרה מאמרות יהי אור יהי רקיע כו'

Así también, y en una medida infinitamente mayor, sin fin ni límite, se considera, en relación con el Santo, bendito sea, que hable la palabra de D'os en las Diez Expresiones: "Que haya luz", "Que haya un firmamento", etc.,

שהן מילין דהדיוטא יותר מעפר וחרס לגבי הכסף וזהב שהם ג"כ ענינים גשמיים בחי' דומם כמו העפר והחרס ומן העפר נלקחין

pues son asuntos de gente común, aún más que el polvo y los tiestos en relación con la plata y el oro; porque estos también son cosas físicas, del nivel de lo inanimado, como el polvo y los tiestos, y se extraen de la tierra,

אלא בצרוף את הכסף ובבחון את הזהב נעשו חשובים מאד ומובדלים הרבה מן העפר עד שאין לעפר ערך עמהם

sino que, solo mediante el refinamiento de la plata y la prueba del oro, llegaron a ser muy valiosos y a estar muy alejados del polvo, hasta que el polvo no tiene comparación con ellos.

אבל העולמות לגבי הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] ואפילו עולמות עליונים וג"ע [וגן עדן] העליון אין ערוך אליו כלל ולית מחשבה תפיסא ביה כלל ומאפס ותהו נחשבו לו

Pero los mundos, en relación con el Santo, bendito sea, incluso los mundos superiores y el Gan Eden superior, no tienen comparación alguna con Él; "ningún pensamiento puede aprehenderlo" en absoluto, y "ante Él son considerados nada y vacío".

(ועיין מענין הדיוט במא"א [במאורי אור] אות ה' ס"ל [סבירא ליה / סבירא להו] ובזח"ג [ובזהר חלק ג] תצא דרע"ו א'), אלא כל מה שברא הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] לא ברא אלא לכבודו

(Y véase sobre el tema de hedyot [gente común] en Me'orei Or, letra hei, sección 30, y en el Zohar, parte III, Teitzei, 276a.) Más bien, todo lo que creó el Santo, bendito sea, lo creó únicamente para Su gloria.

ולכן אומרים המלאכים קדוש וגו' [וגומר] מלא כל הארץ כבודו לפי שאצלם הוא באמת קדוש ומובדל לאין קץ ותכלית רם ומתנשא מימות עולם כי אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא כו'.

Y por eso los ángeles dicen: "Santo", etc., "toda la tierra está llena de Su gloria", porque para ellos Él es verdaderamente santo y separado, sin fin ni límite, "alto y exaltado desde los días del mundo"; pues "Tú eres Él antes de que el mundo fuera creado, y Tú eres Él", etc.

7 ואני ה' לא שניתתי כתיב אלא מלא כל הארץ התחתונה דוקא כבודו פי' לבושו. דר' [דרבנ'] יוחנן קרי למאני מכבדותא ששם נתלבש במעשה המצות וקיום התורה וגם התורה היא חכמתו ורצונו ית' שהוא כבודו.

Está escrito: “Yo, D'os, no he cambiado”. Más bien, “toda la tierra”, específicamente la inferior, “está llena de Su gloria”; es decir, de Su vestidura, pues Rabí Yojanán llamaba a sus ropas “mis honradores”; allí Él se inviste en la práctica de las mitzvot y en el cumplimiento de la Torá. La Torá también es Su sabiduría y Su voluntad, bendito sea, que constituyen Su gloria.

דהיינו הוד מעטה לבושו הוא מלא כל הארץ וכבוד הוא גימטריא ל"ב נתיבות חכמה הם הילוכים והשתלשלות חכמה עילאה בהשתלשלות העולמות למטה מטה עד

Es decir, “el esplendor, el manto de Su vestidura”, llena toda la tierra. Y kavod (gloria) tiene el valor numérico de las treinta y dos sendas de la sabiduría, que son los cursos y la cadena descendente de la Jojmá suprema en el descenso de los mundos, cada vez más abajo, hasta

שנתלבשה בתורה שבעל פה ובעולם הזה יש נתיבות הרבה שנתלבש בסדר זרעים ויש הרבה בסדר מועד וכו': (ועמ"ש סד"ה ושמתי כדכד גבי וכל גבולך):

que se invistió en la Torá Oral y en este mundo. Hay muchas sendas investidas en el Orden de Ze-
raim, y muchas en el Orden de Moed, y así sucesivamente. (Véase también lo escrito al final del discurso que comienza “Haré tus ventanas de kadkod”, acerca de “y todos tus límites”).

8 ב והנה כלל כל התורה ומצות הם ג' מדרגות שהם תורה ותפלה וצדקה וכדתנן על שלשה דברים העולם עומד על התורה

2. Ahora bien, toda la Torá y las mitzvot, consideradas en conjunto, comprenden tres niveles: Torá, plegaria y caridad; como aprendimos en la Mishná: “Sobre tres cosas se sostiene el mundo: sobre la Torá,

ועל העבודה ועל גמילות חסדים, כי תפלה היא במקום עבודת הקרבנות וגמילות חסדים היינו צדקה.

sobre el servicio y sobre los actos de bondad”. Pues la plegaria ocupa el lugar del servicio de los sacrificios, y los actos de bondad son la caridad.

9 וכנגד ג' דברים אלו כתיב בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהם מחשבה דבור ומעשה. בראתיו היא בחי' מחשבה שהיא בחינת בריאה יש מאין והיא נגד התפלה שהיא עבודה שכלב זו הכוונה במחשבה ברעותא דליבא.

Y en correspondencia con estas tres cosas está escrito: “Lo he creado, lo he formado, incluso lo he hecho”, que corresponden al pensamiento, el habla y la acción. “Lo he creado” es el nivel del pensamiento, que es el nivel de la creación (Beríá), algo a partir de la nada; y corresponde a la plegaria, que es “el servicio del corazón”: esto es la intención en el pensamiento, con el deseo del corazón.

כמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] תפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה ודבור התפלה הוא רק שיהיה הקול מעורר הכוונה לכן היא במקום הקרבנות ועבודת הקרבנות היתה תלויה בכהנא בעובדא וברעותא דליבא כנזכר בזהר.

Como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “La plegaria sin intención es como un cuerpo sin alma”; y el habla de la plegaria solo tiene por objeto que la voz despierte la intención. Por eso ocupa el lugar de los sacrificios, y el servicio de los sacrificios dependía del Kohén, tanto de la acción como del deseo del corazón, como se menciona en el Zóhar.

10 והיינו שתהיה כוונתו ומחשבתו דבוקה בה' להיות מרכבה אליו ית' ולמסור נפשו ורצונו לה' ית' להיות לו

Es decir, que la intención y el pensamiento de uno estén adheridos a D'os, para ser un carruaje para Él, bendito sea, y entregar su alma y su voluntad a D'os, bendito sea, de modo que tenga

רק רצון אחד ולב אחד לאביו שבשמים שלא להפרד מיחודו ואחדותו ית' ע"י סור מרע ועשה טוב דהיינו כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] אזי יאיר עליו אור ה' על נפשו.

una sola voluntad y un solo corazón para su Padre en el cielo, para no separarse de Su unidad y unicidad, bendito sea, mediante “apártate del mal y haz el bien”; es decir, cuando se somete la si- tra ajra (el otro lado), entonces la luz de D'os brillará sobre él, sobre su alma.

11 ועד"ז [ועל דרך זה] תקנו ברכות השחר בא"י [ברוך אתה ה'] אלהינו מלך העולם כי אנו מבקשים שימשך בחי' הוי' להוות העולמות שלא יופסק חיותם וקיומם

En este sentido instituyeron las bendiciones matutinas: «Bendito eres Tú, D'os (Havaíá), nuestro D'os, Rey del mundo». Pues pedimos que el nivel de Havaíá descienda para dar existencia a los mundos, de modo que su fuerza vital y su existencia no se interrumpen

ולא יסתלק למעלה כטבע האש ח"ו [חס ושלום] ולהיות בחי' אלהינו שנהיה בטלים אליו בחי' מרכבה
אליו ית' עד שיקרא שמו עלינו

y que no se retire hacia arriba, como es la naturaleza del fuego, D'os no lo permita; y que exista el nivel de «nuestro D'os»: que estemos anulados ante Él, en el nivel de un carruaje para Él, bendito sea, hasta que Su Nombre sea llamado sobre nosotros,

שהוא אלהינו כמ"ש אלהי אברהם על שם שהוא בחי' מרכבה ולא להיות דבר יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו]
רק מלך העולם פי' מה

que Él es «nuestro D'os», como está escrito: «el D'os de Avraham», porque él estaba en el nivel de un carruaje; y que no seamos una entidad existente, separada por sí misma. Solo «Rey del mundo»: es decir, el hecho

שהוא מהוה ומחיה העולמות להיות יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] הוא מפני היותו מלך שמו נקרא ואין
מלך בלא עם מלשון עוממות דברים זרים ונפרדים שאם

de que Él da existencia a los mundos y les da vida para que sean entidades existentes y separadas por sí mismas se debe a que Él es Rey, «Su Nombre es llamado Rey»; y no hay rey sin un pueblo (am), término relacionado con omemot, cosas extrañas y separadas. Pues si

יהי' [יהיה] לאדם הרבה בנים אין נקרא שמו מלך עליהם כמ"ש במ"א. משא"כ ישראל נקראים בנים
למקום ברא כרעא דאבוה שהרגל בטלה אצל הראש כמ"ש במ"א.

un hombre tiene muchos hijos, no se lo llama rey de ellos, como se explica en otro lugar. Israel, en cambio, son llamados hijos del Omnipresente; «el hijo es la pierna de su padre», pues la pierna está anulada ante la cabeza, como se explica en otro lugar.

12 והנה כל חיות וקיום העולמות והתהוותם מאין ליש תמיד תלוי במה שאנחנו ממשיכים עלינו אלהותו
ית' להיות בטלים אליו כי הנשמות המה פנימית העולמות.

Ahora bien, toda la fuerza vital y existencia de los mundos, así como su constante surgimiento de la nada a algo, dependen de que atraigamos Su divinidad, bendito sea, sobre nosotros, para quedar anulados ante Él; pues las almas son la dimensión interior (pnimiut) de los mundos.

כמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] כשם שא"א [שאי אפשר] לעולם בלא רוחות כך א"א [אי אפשר] לעולם בלי ישראל שישראל הם קיום ומעמד כל העולמות

Como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Así como el mundo no puede existir sin los vientos, tampoco puede existir sin Israel"; pues Israel es la existencia y el sostén de todos los mundos.

(ועמ"ש מזה בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום), והוא כמשל חיי הגוף שתלויים בפנימיות נפש החיונית שאם יש איזה מאורע בנפשו החיונית גם כל גופו נהפך לחולה.

(Véase lo escrito sobre esto en el discurso que comienza: "Y Moshé dijo: 'Cómanlo hoy'"). Esto es como la vida del cuerpo, que depende de la dimensión interior del alma vital: si algo le sucede al alma vital, también todo el cuerpo se enferma.

לכן אומרים בא"י [ברוך אתה ה'] אלהינו מלך העולם פי שיבורך ויומשך להיות שם הוי' להוות כל הנמצאים ע"י שיהי' [שיהיה] לנו בבחי' אלהינו

Por eso decimos: "Bendito eres Tú, Havaíá, nuestro D'os, Rey del mundo"; es decir, que el Nombre Havaíá sea bendecido y atraído para dar existencia a todos los seres, por medio de que Él sea para nosotros "nuestro D'os";

ואזי יהי' [יהיה] מלך העולם, ותיקנו לומר כן בכל שחר להיות כי מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ומהווה אותם ליש מאין המוחלט.

y entonces Él será "Rey del mundo". Instituyeron decirlo cada mañana porque "con Su bondad renueva cada día, constantemente, la obra de la creación" y los hace existir como algo a partir de la nada absoluta.

אך אין נמצא משל כמוהו ודוגמתו למטה כלל להראות בחוש רק אפס קצהו שבכל יום מאיר מחשך הלילה וכברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא.

Sin embargo, no hay en absoluto nada abajo que se le asemeje o sirva de ejemplo para mostrarlo a los sentidos, salvo un indicio muy tenue: cada día la luz surge de la oscuridad de la noche, como en la creación del mundo, "primero oscuridad y después luz".

13 והרי הוא כמו יש מאין. ולכן בראש השנה אומרים זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון.

Y esto es como algo de la nada. Por eso, en Rosh Hashaná decimos: "Este día es el comienzo de Tus obras, recuerdo del primer día".

כי בראש השנה נברא העולם ותמיד בכל שנה חוזר הדבר לקדמותו. יצרתיו הוא בחי' הדבור שעושה צורה לאותיות המחשבה ואין אותיות הדבור יש מאין כמו אותיות המחשבה

Pues el mundo fue creado en Rosh Hashaná, y siempre, cada año, la cuestión vuelve a su estado original. “Lo he formado” corresponde al nivel del habla, que da forma a las letras del pensamiento; y las letras del habla no son algo de la nada, como las letras del pensamiento,

כי כבר היו אותן האותיות בתוך המחשבה ואינם אלא בחי' צורה והתגלות לאותיות המחשבה שהוא כמין חומר לצורה זו והוא נגד התורה שעיקר מצותה בדיבור.

pues esas mismas letras ya estaban dentro del pensamiento, y ellas no son más que la forma y la revelación de las letras del pensamiento, que son como la materia de esta forma. Esto corresponde a la Torá, cuyo precepto se cumple principalmente mediante el habla.

14 וכמ"ש ושננתם לבניך ודברת בם. וכתוב והגית בו יומם ולילה וק"ל [וקיימא לן] דהרהור לאו כדיבור דמי ואין יוצא ידי חובתו בהרהור לבד.

Como está escrito: “Y las enseñarás diligentemente a tus hijos, y hablarás de ellas”; y está escrito: “Y meditarás en ellas de día y de noche”. Y sostenemos como ley que pensar no es como hablar, y que uno no cumple su obligación con el solo pensamiento.

והגם שמעלת התורה עולה למעלה מעלה על מעלת התפלה. כמו שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ותלמוד תורה כנגד כולם.

Y aunque la virtud de la Torá se eleva muy, muy por encima de la virtud de la plegaria, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Y el estudio de la Torá equivale a todos ellos”,

אך אדרבה לפי שמעלתה במקורה היא ברום המעלות ברצון העליון ב"ה הנק' סתימא דכל סתימין אי אפשר לקבל אורה בבחי' גילוי עד

por el contrario: precisamente porque su virtud en su fuente se encuentra en la más elevada de las alturas, en la Voluntad Suprema, bendito sea, que es llamada “lo más oculto de todo lo oculto”, es imposible recibir su luz de manera manifiesta hasta que

שתרד למטה ותתלבש בגשמיות עולם הזה הקל קול יעקב בהבל פיהם שבהם יתלבש אור ה' הגנוז בתורתו ומאיר בבחי' גילוי להחיות כל העולמות עליונים ותחתונים.

desciende abajo y se reviste de la materialidad de este mundo: “la voz es la voz de Yaakov”, en el aliento de sus bocas, en el cual se reviste la luz de D'os oculta en Su Torá; entonces brilla de manera manifiesta para dar vida a todos los mundos, superiores e inferiores.

וכידוע ליודעי חן שכל דבר עליון מאד אינו בא לידי גילוי אורו אלא למטה בסוף מעשה כנ"ל. אף עשיתיו כנגד מעשה הצדקה.

Y, como saben quienes conocen jen [la sabiduría oculta], todo lo que es muy elevado solo llega a revelar su luz abajo, al final de la acción, como se mencionó antes. “Ciertamente, lo he hecho” corresponde a la acción de la caridad.

15 והנה בג' דברים אלו אנו ממשיכין עלינו אור ה' להיות האור נאחז כמו ע"ד [על דרך] משל בפתילה או בעצים

Ahora bien, por medio de estas tres cosas atraemos sobre nosotros la luz de D'os, para que la luz se aferre, como, a modo de analogía, a una mecha o a la madera.

וכמו שאנו רואים שאור הנאחז בעצים נעשה אור הרבה במאד מאד אבל הוא גס ועב.

Y vemos que la luz que se aferra a la madera se vuelve muy, muy intensa, pero es tosca y densa;

16 והנאחז בפתילה הוא אור מועט אבל הוא דק. ככה ענין התאחזות אור ה' במחשבה הוא אור מועט שאין פעולתו בהתגלות כל כך להחיות העולמות

y lo que se prende en una mecha es una luz pequeña, pero fina. Del mismo modo, el hecho de que la luz de D'os se aferre al pensamiento es una luz pequeña, cuyo efecto al dar vida a los mundos no es tan manifiesto

כמו פעולת המעשה ודבור בתלמוד תורה דעקימת שפתיו הוי מעשה, וכמו שאמר הכתוב היום לעשותם כתיב

como el efecto de la acción y del habla en el estudio de la Torá, pues el movimiento de los labios cuenta como una acción; y como dice la Escritura: “Está escrito: ‘Hoy, para cumplirlos’”.

כי זה כל האדם ותכלית ירידת נשמתו לעוה"ז [לעולם הזה] להמשיך אור ה' בבחי' גילוי מרום המעלות עד סוף המעשה.

"Pues esto es el hombre entero", y este es el propósito del descenso de su alma a este mundo: atraer la luz de D'os de manera manifiesta, desde la altura de los niveles hasta el término de la acción.

אבל השראת אור ה' במחשבה היא רוחנית דקה מרוחניות הנמשך ונתפשט למטה בבחי' המעשה, [ועד"ז] [ועל דרך זה] בודקין את החמץ היש והגסות לאור הנר דוקא שהבירור הוא במחשבה ועמ"ש ע"פ ובבואה כו'

Pero el reposo de la luz de D'os en el pensamiento es una espiritualidad más sutil que la espiritualidad que es atraída y se extiende abajo, en el ámbito de la acción. [En este sentido, se busca el jametz —la sensación de ego y la tosquedad— específicamente a la luz de una vela, pues la depuración tiene lugar en el pensamiento; y véase lo escrito sobre el versículo "Y cuando ella vino", etc.,

אמר עם הספר כו'], אלא שבבחינת המעשה והדבור התפשטות האור הוא הרבה וניכר פעולותיו, וכמו שאנו רואים ברוחניות האדם בנפש החיוניות שפעולת המחשבה שבראש אינה כ"כ [כל כך]

"dijo con la letra", etc.], sino que, en el ámbito de la acción y el habla, la expansión de la luz es grande y sus efectos son perceptibles; como vemos en el aspecto espiritual del hombre, en el alma vital: la actividad del pensamiento, que está en la cabeza, no es tan grande

כמו פעולת הרגלים שהם מנענעים את כל הגוף ומוליכים ממקום למקום אעפ"כ [אף על פי כן] הראש הוא העיקר חיותו שבו תלוי כל חיות נפש האדם אלא ששניהם צריכים זה לזה. כך הענין בתורה ותפלה וצדקה שכולם צריכים זה לזה:

como la actividad de las piernas, que mueven todo el cuerpo y lo llevan de un lugar a otro; sin embargo, la cabeza es el asiento principal de su fuerza vital, de la que depende toda la fuerza vital del alma humana; con todo, ambas se necesitan mutuamente. Así también sucede con la Torá, la plegaria y la caridad: todas se necesitan mutuamente.

17 ג והנה לתוספת ביאור הכתוב כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא צריך להזכיר כי כשם שהאש אינו נתפס ונאחז היטב בפתילה או בעצים להאיר על הארץ כ"א [כי אם] כשהוא אש אוכלה

3. Ahora bien, para explicar más ampliamente el versículo "Porque D'os, tu D'os, es fuego consumidor", debemos señalar que, así como el fuego no prende ni se aferra bien a una mecha o a la madera para iluminar la tierra, excepto cuando es un fuego consumidor,

דהיינו כשהיא אוכלת מה שמאחיזין בה שהפתילה או העצים יהיו נוחין ומוכשרין להתאכל ולכלות בה כך אין אור ה' נאחז יפה ושורה בנפש

es decir, cuando consume aquello que la sostiene, de modo que la mecha o la madera sean flexibles y aptas para ser consumidas y consumirse en ella, así también la luz de D'os no se aferra bien ni reposa en el alma

האדם באחד מג' דברים אלו כי אם בביטול רצון וכלות הנפש אליו ית' כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח. de la persona por medio de cualquiera de estas tres cosas, sino únicamente con la autoanulación (bitul) de la voluntad y el consumirse del alma [en anhelo] por Él, bendito sea; pues “el espíritu trae espíritu y atrae espíritu”.

18 ולכן תלוי המשכת אור ה' ע"י התורה והמצוות בישראל כמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל Por lo tanto, que la luz de D'os se haga descender por medio de la Torá y las mitzvot depende de Israel, como está escrito: “Estableció un testimonio en Yaakov y puso una Torá en Israel”;

כי יעקב וישראל הוא בחי אתכפיא ואתהפכא שבזה תלוי המשכת אור ה' ע"י התורה והמצוות משא"כ בלא ביטול רצון אין יכולת להמשיך ועמ"ש ע"פ הבאים ישרש.

pues Yaakov e Israel son los niveles de itkafya (sometimiento) e it'hapja (transformación), de los cuales depende que la luz de D'os se haga descender por medio de la Torá y las mitzvot; en cambio, sin la autoanulación de la voluntad no hay posibilidad de hacerla descender. Véase también lo escrito acerca del versículo: “En los días venideros, Yaakov echará raíces”.

19 והנה ע"י ג' דברים אלו שאנו ממשיכין בהם אור ה' אף שנתלבש בדברים גשמיים שכל אנושי על זה נאמר אני כברוש רענן פי' ברוש הוא ארז דק שיכולין לכוף ראשו לעיקרו ואח"כ [ואחר כך] כשחוזר לקדמותו

Ahora bien, por medio de estas tres cosas, mediante las cuales hacemos descender la luz de D'os aunque esté investida en cosas físicas, [en] el intelecto humano, se dice acerca de esto: “Yo soy como un ciprés frondoso (berosh)”. Es decir, un berosh es un cedro delgado cuya copa puede doblarse hasta su base; después, cuando vuelve a su estado original,

הנה הוא מעלה את הדבר הניתן עליו כשהיה בכפיפתו לגבהו למעלה מאד, [וכענין הנמצא בספרים במעשה דיואב ברבת בני עמון], כך אמר הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] אני הוא

eleva aquello que se había colocado sobre él mientras estaba doblado, llevándolo muy alto, hasta su altura [como en el relato que aparece en los libros acerca del episodio de Yoav en Rabat Bnei Amón]. Así dijo el Santo, bendito sea: Yo soy quien

שנתלבש במעשה התחתונים ככרוש רענן, ע"י כפיפת קומתו כביכול [ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] סד"ה קול דודי בענין דומה דודי לצבי ובד"ה קדש ישראל בענין פ"י ואנכי תרגלתי לאפרים]

está investido en las acciones de los seres inferiores, "como un ciprés frondoso", por medio de la inclinación de Su estatura, por así decirlo [y véase lo escrito anteriormente, al final del discurso que comienza "La voz de mi amado", sobre el tema de "Mi amado es como una gacela", y en el discurso que comienza "Israel es santo", sobre la explicación de "Y enseñé a Efraim a caminar"]],

שע"י זה תתעלה נפש האדם בעילוי אחר עילוי לאור באור א"ס [אין סוף] ב"ה והיתה נפשו צרורה בצרור החיים את ה' ממש ועמ"ש מזה גבי שבת שבתון.

de modo que, por medio de esto, el alma de la persona ascienda de elevación en elevación, para ser iluminada con la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, y "su alma estará ligada al vínculo de la vida con D'os mismo". Y véase lo escrito acerca de esto en relación con "un Shabat de completo descanso".

20 והנה את זה לעומת זה עשה אלהים אש זרה כנגד אש אוכלה וג"כ נתלבש במחשבה דבור ומעשה אשר לא לה' המה בחינת קלון לעומת כבוד.

Ahora bien, "D'os hizo a uno opuesto al otro": un fuego extraño frente al fuego consumidor; y también este se inviste en pensamiento, palabra y acción "que no son de D'os", el nivel de la deshonra (kalón) frente a la gloria (kavod),

וכמ"ש כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון וכשם שעל הטובה תתעלה נפשו מאד ביתר שאת מכאשר תוכל הנפש שאת לפי השגתה להיות צרורה בצרור החיים את ה' ממש.

como está escrito: "Los sabios heredarán gloria, pero los necios cargarán con deshonra". Y así como, por el bien, el alma se eleva muy alto, "con una exaltación aún mayor" de lo que el alma puede soportar según su comprensión, para estar "ligada en el vínculo de la vida con D'os" mismo,

כך לעומת זה על הרעה נאמר ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע דהיינו קליעה למקום רחוק מאד מאד מאור פני ה' כמ"ש ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה וגו' [וגומר].

así también, en sentido opuesto, acerca del mal se dice: "Y el alma de tus enemigos Él la arrojará como desde la cavidad de una honda"; es decir, será arrojada a un lugar muy, muy lejano de la luz del rostro de D'os, como está escrito: "Y ciertamente ocultaré Mi rostro en aquel día, por todo el mal", etc.

21 ועמ"ש מענין כף הקלע בד"ה צו את בניי [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי. והעצה היעוצה לזה הוא עשות

התשובה ובפרט בעשרת ימי תשובה שאז הזמן ועת לכל חפץ להושיכם אל מקורם

Y véase lo escrito acerca de "la honda" en el discurso que comienza "Ordena a los hijos de Israel... Mi ofrenda, Mi pan". El consejo para esto es hacer teshuvá (retorno), en particular durante los Diez Días de Teshuvá, pues entonces es la estación, "y un tiempo para cada deseo", de hacerlos volver a su fuente;

ואזי ישתפך נפשו במרירות על ריחוקו מאור פני ה' וישוב אל הוי' וירחמהו כמ"ש ויזעקו אל ה' בצר להם, ועיקר התשובה כמ"ש אליך ה' נפשי אשא לבטל רצונו אליו ית' שיהי [שיהיה] לו רצון אחד לאביו

y entonces su alma se derramará con amargura por estar lejos de la luz del rostro de D'os, "y volverá a D'os, y Él tendrá misericordia de él", como está escrito: "Clamaron a D'os en su angustia". La esencia de la teshuvá es, como está escrito: "A Ti, D'os, elevo mi alma": anular su voluntad ante Él, bendito sea, para tener una sola voluntad para su Padre

שבשמים בתשוקה וכלות הנפש ממש ולבקש מלפניו ית' שישרה עליו אור ה' ורצונו להיות לו ביטול רצון, ועד"ז [ועל דרך זה] תקנו לומר בקשת סלח לנו מחל לנו שאינו כפשוטו כ"א [כי אם] חטאת מה תפעל לו ומה ענין המחילה,

en el cielo, con anhelo y con el desfallecimiento mismo del alma, y pedirle a Él, bendito sea, que haga reposar sobre uno la luz de D'os y Su voluntad, para que uno tenga la anulación de la voluntad. En este sentido instituyeron la súplica "Perdónanos, absuélvénos", que no debe entenderse literalmente, pues "si has pecado, ¿qué le haces a Él?"; ¿y qué sentido tendría la absolución?

אלא הענין לבקש המחילה והתגלות הרצון שישוב רצונו להיות שורה עלינו לעשות רצונו ית' כלב שלם ונפש חפצה ואומרים מי כמוך אב הרחמים זוכר כו'.

Más bien, el sentido es pedir perdón y la revelación de la voluntad: que Su voluntad vuelva a reposar sobre nosotros, para que cumplamos Su voluntad, bendito sea, con un corazón íntegro y un alma dispuesta. Y decimos: "¿Quién es como Tú, Padre misericordioso, que recuerda...", etc.

פ"י כל התהוות עולמות עליונים ותחתונים מראש ועד סוף הוא לפניו ית' זכירה אחת, וכמ"ש בזהר
דבמחשבה אחת ברא את העולמות לפי

Es decir: toda la existencia de los mundos superiores e inferiores, de principio a fin, es ante Él, bendito sea, un único recuerdo; como está escrito en el Zohar, que con un solo pensamiento creó los mundos, porque

שהוא ית' צופה ומביט עד סוף כל הדורות וקורא הדורות מראש, וא"כ [ואם כן] מיד כשעלו כל העולמות
במחשבה להבראות הרי כבר נגמרו ונשלמו בריאתם לפניו ית'. [ועמ"ש מזה בד"ה תקעו בחדש].

Él, bendito sea, ve y contempla hasta el final de todas las generaciones, y "llama a las generaciones desde el principio". Siendo así, en cuanto todos los mundos surgieron en el pensamiento para ser creados, su creación ya estaba acabada y completa ante Él, bendito sea. [Y véase lo escrito sobre esto en el discurso que comienza "Toquen el shofar en la luna nueva".]

22 והנה נראה בחוש גודל הצמצום שצמצם אור א"ס [אין סוף] ב"ה במחשבה אחת ושאינה לפי ערכו ומהותו
כלל והכל הוא מפני היותו אב הרחמים.

Ahora bien, se percibe claramente la grandeza del tzimtzum (contracción) mediante el cual la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, se contrajo en un solo pensamiento, que no guarda ninguna proporción con Su valor y esencia; y todo esto se debe a que Él es el Padre de la misericordia.

פ"י שמהוה וממשיך מדת רחמנות לרחם על העולמות ולהוותם ולקיימם תמיד בצמצום מחשבה אחת,
ומזה

Es decir, Él hace existir y hace descender el atributo de la compasión, para tener compasión de los mundos, hacerlos existir y sostenerlos constantemente mediante la contracción de un solo pensamiento. Y de esto

יתבונן האדם לעורר רחמים רבים על נפשו איך שנפלה מטה מטה מאד בהסתכלו בשרשו דע מאין
באת. פ"י מבחי' אין שהוא בחי' אב הרחמים.

la persona debe reflexionar para despertar gran compasión por su alma: cuán bajo ha caído, muy, muy bajo, al contemplar su raíz: «Sabe de dónde (me'ayin) viniste», es decir, del nivel de Ayin (la nada), que es el nivel del Padre de la misericordia.

23 וא"כ [ואם כן] הירידה שירד מאור פניו ית'. היא גדולה מאד ומאיגרא רמא כו' ובוה יתמרמר נפשו מאד ונגעה עד נקודת הלב ממש שיכלה נפשו ולבבו וישוב אל ה'.

Si es así, el descenso por el cual ha bajado de la luz de Su semblante, bendito sea, es muy grande: "desde un tejado elevado", etc. Y esto hará que su alma se llene de profunda amargura, y tocará el punto mismo del corazón, hasta que su alma y su corazón desfallezcan, y vuelva a D'os.

וע"י תשובה מאהבה רבה כזו הנה הזדונות נעשו כזכיות פי' כשם שע"י הזכיות תתעלה נפשו באור ה' כך תתעלה נפשו ע"י המרירות הגדולה הזאת מחמת הזדונות ובמקום שבעלי תשובה כו':

Y mediante una teshuvá nacida de un amor tan grande, los pecados voluntarios se convierten en méritos. Es decir, así como por los méritos su alma se eleva en la luz de D'os, también su alma se eleva mediante esta gran amargura por causa de los pecados voluntarios; y "en el lugar donde están los baalei teshuvá [quienes retornan]", etc.

24 ד כי הנה במשה רבינו כתיב ושמתיך בנקרת הצור כשרצה להוריד י"ג מדות הרחמים. פי' מבחי צור עליון מקור ושרש כל שרשי התהוות, כמ"ש הביטו אל צור חצבתם ונקי צור

4. Pues acerca de Moshé, nuestro maestro, está escrito: "Te colocaré en la hendidura de la roca", cuando quiso hacer descender los Trece Atributos de Misericordia. Es decir, desde el nivel de la Roca Suprema, fuente y raíz de todas las raíces de la existencia, como está escrito: "Miren la roca de la que fueron tallados". Y se la llama "roca"

כמו למשל צור החלמיש שמכין בו להוציא האש שהיסוד האש שבו הוא בכח ובהעלם ולא בפועל. como, por ejemplo, la roca de pedernal, a la que se golpea para sacar fuego, pues el elemento de fuego que hay en ella está en potencia y oculto, no en acto.

כך כביכול נקרא צור, צור חיינו כי הוא שרש ומקור לכל שרשי ההוי"ה, ושרש ההוי"ה הוא בו בהעלם בכח ולא בפועל שמבחי שם הוי' להיות מהוה כל הנמצאים מאין ליש.

Así, por así decirlo, Él es llamado "Roca", "Roca de nuestra vida", pues es la raíz y fuente de todas las raíces de Havaiá (la existencia), y la raíz de la existencia está oculta en Él, en potencia y no en acto; [la existencia] que proviene del nivel del Nombre Havaiá, para traer a todos los seres a la existencia, de la nada a algo,

שהוא בחי' אש אוכלת הנ"ל. אבל בחי' הצור הוא שממנו נמשך ונתהווה בחי' אש אוכלת הנ"ל [ועיין בפרדס שער י"א פ"ג [פרק ג'] ועמ"ש סד"ה והיה מספר בניי [בני ישראל]].

que es el nivel del “fuego consumidor” mencionado arriba. Pero el nivel de la Roca es aquel del que se prolonga y llega a existir el nivel del “fuego consumidor” mencionado arriba. [Véase Pardes, Sha'ar 11, capítulo 3; y véase lo escrito al final del discurso que comienza “Y el número de los hijos de Israel será”.]

25 והנה גדול כחן של בעלי תשובה שמגיעים עד בחי' הצור הנ"ל כמו למשל אם נכבה מאור האש מוציאים האש מצור החלמיש.

Ahora bien, grande es el poder de quienes hacen teshuvá, pues alcanzan hasta el nivel de la Roca mencionada arriba; por ejemplo, si se apaga la luz del fuego, se saca fuego de la roca de pedernal.

כך הענין בבעל תשובה שנכבה אצלו מאור האש אוכלת לפי שאין להם בחי' הפתילה והעצים להתאחז בהם האור שהן הם תורה ומעשים טובים,

Así sucede con quien hace teshuvá: en él se ha apagado la luz del fuego que consume, porque carece de la mecha y la leña donde pueda prender la luz, que son la Torá y las buenas acciones:

הנה ע"י המרירות הגדולה בנקודת הלב שהוא למעלה מהזמן ואין חפץ בזמן ומקום כלל שמואס בחי' נפשו כענין ר' [רבני] אליעזר

mediante la gran amargura en el punto del corazón, que está por encima del tiempo, de modo que no desea en absoluto el tiempo ni el espacio, pues aborrece la vida de su alma, como en el caso de Rabí Eliezer

בן דורדיא שבכה עד שיצאת נשמתו, הרי מחמת זה מגיע לבחי' הצור למעלה מעלה מבחי' התהוות הויות והמשכת זמן ומקום [כמש"ש [כמה שכתוב שם] הנה מקום אתי].

ben Durdaya, quien lloró hasta que su alma partió; por eso alcanza el nivel de la Roca, muy, muy por encima del nivel en que llegan a existir las existencias y se extienden el tiempo y el espacio [como está escrito allí: “He aquí, hay un lugar junto a Mí”].

26 ולכן יצאת בת קול שהוא מזומן לחיי עוה"ב [עולם הבא] כמעשה הצדיקים שנהנין מזיו תורתן ועבודתן, ואף שלא היה לו תומ"צ [תורה ומצות] מפני היותו דבוק במקורא ושרשא דכולא, אך לא כל אדם זוכה לזה.

Por eso salió una voz celestial [diciendo] que estaba destinado a la vida del Mundo Venidero, como las acciones de los justos, que disfrutaban del resplandor de su Torá y su servicio, aunque él no había tenido Torá ni mitzvot, porque estaba unido a la fuente y raíz de todo. Pero no toda persona merece esto.

27 ולכך אנו מתפללים השיבנו ה' אליך ונשובה שיהיה תחלה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בכדי שיוכל להיות אח"כ [אחר כך] אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ונשובה אח"כ [אחר כך], ואף

Por eso rezamos: "Haznos volver a Ti, D'os, y volveremos": que primero haya un despertar desde arriba, para que después pueda haber un despertar desde abajo, "y volveremos" después. Y aunque

כי לעולם באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תלוי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] אעפ"כ [אף על פי כן] חדש ימינו כקדם. פי' כמו שהיה תחלת בריאת העולמות מחמת רצונו הטוב כי חפץ חסד הוא.

el despertar desde arriba siempre depende del despertar desde abajo, aun así decimos: "Renueva nuestros días como antaño"; es decir, como fue al comienzo de la creación de los mundos, por Su buena voluntad, "pues Él desea la bondad".

28 וענין חדש ימינו כי הימים נקראים המשכת אור ה' כמ"ש לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם כו'

Y el significado de "renueva nuestros días": los días son llamados así por la extensión de la luz de D'os, como está escrito: "El sol ya no será para ti luz durante el día", etc.,

והיה לך הוי' לאור עולם וע"ז [ועל זה] אנו מבקשים שיאיר עלינו אור חדש מבחי' הצור הנ"ל אף שנפסק ממנו האור הראשון מבחי' אש אוכלה הוא והיינו כמו בחושך, וזהו

"y Havaiá será para ti una luz eterna". Por eso pedimos que una luz nueva brille sobre nosotros desde el nivel de la Roca mencionada antes, aunque la primera luz, del nivel de "Él es un fuego consumidor", se haya apartado de nosotros, y estemos como en la oscuridad. Y esto es [el significado de]

כי ביום הזה שהוא יוהכ"פ [יום הכפורים] יום התשובה [התשובה] שמתעורר ומתגלה למטה בחי' חפץ חסד ע"י החמשה תפלות לכך יכפר עליכם סתם מאן דלית ליה שם ידיעא ולא אתפס בשם ולא אתרמיז בשום אות וקוצא כלל,

“Porque en este día”, que es Yom Kipur, el día de la teshuvá, cuando el nivel de “Él desea la bondad” se despierta y se revela abajo mediante las cinco plegarias; por eso [dice]: “Él expiará por ustedes”, sin especificar quién: Aquel cuyo Nombre no es conocido, que no puede ser aprehendido mediante ningún nombre ni aludido por letra alguna, ni siquiera por la punta de una letra;

כי שמות ההוי"ה מורים על המשכת מאין ליש מהעלם אל הגילוי להיות ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין.

pues los Nombres de Havaiá indican la extensión de la nada a algo, de lo oculto a lo revelado, para ser la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin) y la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin).

משא"כ הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] בכבודו ובעצמו לא שייך עליו לומר לא בחי' ממלא כל עלמין ולא בחי' סובב כל עלמין.

Pero del Santo, bendito sea, en Su gloria y en Su esencia misma, no cabe decir que sea el nivel de “llenar todos los mundos” ni el de “circundar todos los mundos”,

שאינו בגדר עלמין כלל ושם מקור הסליחה וכפרה נושא עון ועובר על פשע כי לפניו

pues no está en absoluto dentro de la categoría de los mundos. Allí está la fuente del perdón y de la expiación, “que carga con la iniquidad y pasa por alto la transgresión”; pues ante Él,

ית' לגבי עצם מהותו כביכול לא שייך שום פגם ועון ופשע כ"א [כי אם] בהמשכות היורדות מאור פניו ית' ע"י כמה צמצומים ומסכים ולבושי' [ולבושין / ולבושים] רבים.

bendito sea, en relación con Su propia esencia, por así decirlo, no cabe en absoluto hablar de defecto, iniquidad ni transgresión; estos solo existen en las extensiones que descienden de la luz de Su semblante, bendito sea, a través de muchos tzimtzumim (contracciones), pantallas y numerosos ropajes.

29 וזהו מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, לפני הוי' דוקא דהיינו בטרם שנאצלו בחיי המשכת ההיות להוות כל הנמצאים

Y esto es [lo que significa]: “De todos sus pecados, ante D'os (Havaiá), serán purificados”: específicamente antes de Havaiá, es decir, antes de que fuera emanado el nivel de la extensión de las existencias, para hacer existir a todos los seres;

ואזי תטהרו כשתעלו ותגיעו למדרגה ההיא דהיינו לבחי' צור הנזכר לעיל [ועיי' בהרמ"ז] [בהרב משה זכות] ס"פ אחרי תטהרו בגימ' [בגימטריא] כת"ר כי

y entonces “serán purificados”, cuando asciendan y alcancen ese nivel, es decir, el nivel de la Roca mencionada arriba. [Y véase el Ramaz, al final de la parashá de Ajarei: tit'haru (“serán purificados”) tiene el mismo valor numérico que Kéter (Corona), pues

הנה תרי"ג מצות עם ז' דרבנן הם ממשיכים תר"ך עמודי אור אך אם חטא על הנפש וחסר ופגם בהמשכות הנ"ל

las 613 mitzvot, junto con las 7 de los Sabios, hacen descender 620 pilares de luz; pero si alguien pecó contra el alma y dejó carentes y dañadas estas extensiones,

הנה התיקון לזה הוא ע"י התשובה שגדול כחה למלאות כל הפגמים והחסרונות וזהו ענין תטהרו בגימ' [בגימטריא] תר"ך כו' ועמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך כו':

la reparación de esto se logra mediante la teshuvá, cuyo poder es grande para colmar todos los daños y las carencias; y esto es lo que significa que tit'haru tenga el valor numérico de 620, etc. Y véase lo escrito en el discurso que comienza: “Pues este mandamiento que yo te ordeno”, etc.]

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/acharei/1/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak